

Sygn. akt I C 1351 / 16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Błażej Łój**

po rozpoznaniu w dniu 16.12.2016 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. P. i A. P.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki B. P. **140 000 zł** (sto czterdzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14.01.2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo wniesione przez B. P.;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki B. P. **6 713, 70 zł** kosztów procesu;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda A. P. **140 000 zł** (sto czterdzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14.01.2016 r. do dnia zapłaty;

V. oddala dalej idące powództwo wniesione przez A. P.;

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powoda A. P. **6 713, 70 zł** kosztów procesu;

VII. nakazuje pozwanemu uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu **14 000 zł** nieopłaconych kosztów sądowych nieobciążających powodów.

VIII. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki B. P. w punkcie I wyroku **500 zł** dalszej części nieopłaconych kosztów sądowych;

IX. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu z roszczenia zasądzonego na rzecz powoda A. P. w punkcie IV wyroku **500 zł** dalszej części nieopłaconych kosztów sądowych.

I C 1351 / 16

UZASADNIENIE

Powodowie A. P. i B. P. wnieśli o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. po 150 000 zł na rzecz każdego z powodów wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 09.08.2013 r., a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Powodowie wskazali, że żądane świadczenia stanowią zadośćuczynienie stosownie do art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc za naruszenie prawnie chronionego dobra osobistego w postaci: życia rodzinnego, posiadania syna i korzystania z jego pomocy oraz wsparcia w podeszłym wieku, pozytywnej więzi emocjonalnej i duchowej z synem wskutek tragicznej śmierci ich syna J. P..

Powodowie podali, że w dniu (...) r. kierujący samochodem marki B. K. N. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, iż nie zachował należytej ostrożności i nie utrzymał właściwego toru jazdy zjeżdżając na lewą stronę jezdni, przez co doprowadził do potrącenia idącego prawidłowo lewym poboczem jezdni J. P.. Poszkodowany wskutek doznanych w wypadku obrażeń ciała poniósł śmierć na miejscu. K. N. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Oławie z dnia (...) r., II K 107/06, został skazany za przestępstwo z art. 177 § 2 kk.

(...) S.A. ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, jako ubezpieczyciel pojazdu marki B. nr rej. (...) na dzień zaistnienia zdarzenia.

Wezwanie do zapłaty do (...) S.A. zostało zgłoszone w dniu 14.12.2015 r.

Pismem z dnia 03.02.2016 r. pozwany przyznał bezsporną część zadośćuczynienia z art. 448 kc po 10 000 zł na rzecz A. P. i B. P.. W związku z powyższym odpowiednią kwotą zadośćuczynienia dla powodów byłaby kwota po 160 000 zł, a wobec wypłaty po 10 000 zł wnoszą o zasądzenie kwot po 150 000 zł.

Powodowie wskazali, że J. był oczkiem w głowie rodziców, jedynym dzieckiem szczególnie związanym z rodzicami, bez mamy i taty nie mógł wytrzymać, rodzice wiązali z nim wielkie nadzieje, miał zostać w domu rodzinnym na całe życie. Krzywda, która dotknęła powodów, będzie miała już zawsze negatywny wpływ na ich funkcjonowanie, śmierć dziecka sprawiła że już nigdy nie będą takimi samymi ludźmi. Cierpienie przeżywane po śmierci dziecka jest znacznie głębsze i silniejsze niż jakikolwiek inny rodzaj bólu. Pojawia się przy tym lęk, że to uczucie nigdy nie minie. Powodowie utracili radość życia. Śmierć dziecka spowodowała u nich poczucie winy, obwiniają się, iż nie byli w stanie ochronić dziecka przed niebezpieczeństwem, co zaburza ich samoocenę jako rodziców, którzy powinni chronić dziecko przed zagrożeniem. Są mniej pewni siebie, stali się aspołeczni, unikają obcych z obawy na brak zrozumienia, zerwali kontakty towarzyskie ze względu na głęboki i silny okres żałoby, nie wychodzą z domu z wyjątkiem koniecznych sytuacji, zawiesili swoje zainteresowania, które w obecnej sytuacji nie mają dla nich żadnego znaczenia, ponieważ praktycznie nie zwracają uwagi na świat zewnętrzny.

Powodowie podnieśli, że krzywda, która ich dotknęła, nie podlega dyskusji, gdyż śmierć najbliższej osoby, a w szczególności dziecka jest najbardziej stresogennym, traumatycznym wydarzeniem, które może spotkać człowieka, które zabija wewnętrznie, mając wpływ na całe późniejsze życie, stad też wymienione kwoty, które nie są wygórowane. Trzeba mieć na uwadze, że zginęło jedyne dziecko powodów.

Powodowie powołali się na przepis art. 448 kc. Wskazali, że ich więź z synem została zerwana tragicznie wzmagając tym samym ból i cierpienie. Poszkodowanym niezmiernie brakuje syna, jego bliskości i ciepła, dobrego słowa. Brakuje obserwowania go każdego dnia, a przede wszystkim zwykłej obecności i uczestniczenia w jego życiu.

W wyniku śmierci J. P. niewątpliwie doszło do naruszenia chronionych prawem dóbr osobistych jego rodziców. Struktura rodziny, więzi łączące poszkodowanych ze zmarłym zostały gwałtownie zerwane. Druga przesłanka roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia, tj. bezprawność działania sprawcy, jest oczywista i wynika z faktu pozbawienia życia J. P. przez sprawcę wypadku K. N. oraz została potwierdzona w wyroku skazującym II K 107/06.

Powodowie podnieśli, że żądana kwota zadośćuczynienia nie jest kwotą wygórowaną, odzwierciedla krzywdę, jakiej doznali.

Wskazali, że odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego wynika z art. 822 kc oraz z art. 19 ust. 1 i 34 ustawy z dnia 22.05.2003 r o ubezpieczeniach obowiązkowych.

W zakresie żądania odsetek powodowie powołali się na przepis art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództw i zasądzenie od powodów kosztów procesu.

Podniósł, iż bezsporny jest fakt, że w dniu (...) r. kierujący samochodem marki B. K. N. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie zachował należytej ostrożności i nie utrzymał właściwego toru jazdy zjeżdżając na lewą stronę jezdni, przez co doprowadził do potrącenia idącego prawidłowo lewym poboczem jezdni J. P.. W wyniku tego zdarzenia poszkodowany J. P. poniósł śmierć na miejscu zdarzenia. Sprawca zdarzenia posiadał aktualną polisę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie. Szkada została zgłoszona pismem z dnia 07.12.2015 r. (data doręczenia 14.12.2015 r.). Decyzjami z dnia 03.02.2016 r. powodom przyznano zadośćuczynienie w kwotach po 10 000 zł, które to zadośćuczynienie w ocenie pozwanego jest adekwatne do zaistniałej w sprawie szkody. Fakt wypłaty zadośćuczynienia został przez powodów przyznany w treści pozwu.

Pozwany wskazał, iż w sprawie I C 13/10 o odszkodowanie rozpoznawanej przez Sąd Rejonowy w Oławie zasądzono od pozwanego na rzecz powodów po 74 980 zł wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot szczegółowo wskazanych w wyroku, a także zwrot kosztów procesu w tym zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Ostatecznie na rzecz powodów została wypłacona kwota 175 494, 83 zł.

W ocenie pozwanego dotychczas wypłacone odszkodowanie i zadośćuczynienie w całości wyczerpuje żądania powodów, a w związku z tym żądanie zgłoszone w tej sprawie jest w całości bezpodstawne.

Pozwany podniósł, iż kwestia objęcia odpowiedzialnością zakładów ubezpieczeń roszczeń o zadośćuczynienie po śmierci osób najbliższych, która nastąpiła przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 kc, nie jest jednolicie określana w doktrynie i orzecznictwie. Linia orzecznicza wskazana w pozwie wydaje się być obecnie przeważająca w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którego orzeczenia nie stanowią jednak źródeł prawa. W ocenie pozwanego wykładnia przepisu art. 448 kc mająca na celu umożliwienie dochodzenia zadośćuczynienia po śmierci osób bliskich zmarłych przed dniem 03.08.2008 r. nie jest przekonująca, a jej podstawą wydaje się niechęć do różnicowania sytuacji osób najbliższych osobom zmarłym, w zależności od tego, czy śmierć nastąpiła przed, czy po wejściu w życie przepisu art. 446 § 4 kc. W ocenie pozwanego bliższe prawidłowej wykładni językowej i historycznej są poglądy doktryny i orzecznictwa nie dopuszczające możliwości oparcia roszczenia po śmierci osoby bliskiej o przepis art. 448 kc w zw. z art. 24 kc.

Nie można również pominąć okoliczności, iż poważne wątpliwości budzi kwestia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za roszczenia dochodzone na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 kc z uwagi na przepisy ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Należy bowiem odróżnić samą odpowiedzialność cywilną sprawcy na gruncie art. 448 kc oraz odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia. Trzeba pamiętać o tym, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela ma charakter akcesoryjny w stosunku do odpowiedzialności ubezpieczonego sprawcy. Istnienie odpowiedzialności cywilnej sprawcy jest warunkiem koniecznym powstania odpowiedzialności ubezpieczyciela, jednak nie jest jeszcze warunkiem wystarczającym. Odpowiedzialność ubezpieczyciela istnieje bowiem jedynie w granicach wyznaczonych przez warunki umowy ubezpieczenia. Warunki ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych określa obecnie w sposób kompleksowy ustawa z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Zakres ubezpieczenia został określony zasadniczo w art. 34 teże ustawy. Przepis art. 34 ust. 1 ustawy wskazuje w sposób enumeratywny katalog następstw szkód wyrządzonych w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, za które ponosi odpowiedzialność ubezpieczyciel. Jeżeli chodzi o szkody „osobowe”, przepis ten konkretyzuje, naruszenie jakich dóbr osobistych pociąga za sobą obowiązek wypłaty odszkodowania (i

zadośćuczynienia) z umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Dobrami tymi są zdrowie i życie, a nie naruszenie wątpliwego dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych, prawa do życia w pełnej rodzinie lub podobnie określanego dobra osobistego. O ile katalog dóbr osobistych wymieniony w art. 23 kc ma charakter otwarty i każde naruszenie jakiegokolwiek z tych dóbr może wiązać się z roszczeniem o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 kc, o tyle brak jest podstaw do przyjęcia, że z umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych należy się zadośćuczynienie za naruszenie jakiegokolwiek dobra osobistego. Jeżeli chodzi o roszczenie z art. 448 kc związane ze śmiercią osoby bliskiej, to podstawą takiego roszczenia jest nie sam fakt śmierci osoby bliskiej (jak ma to miejsce na gruncie art. 446 § 4 KC), ale naruszenie konkretnego dobra osobistego (jak np. prawo do życia w pełnej rodzinie). Natomiast samo naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych nie może stanowić podstawy do przyjęcia odpowiedzialności z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Z tego względu – nawet jeżeli przyjąć, że w konkretnej sprawie istnieją podstawy do uznania odpowiedzialności sprawcy z art. 448 kc, to brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności przez ubezpieczyciela.

Mając na uwadze powyższe, w szczególności stanowisko doktryny i orzecznictwa, pozwany wskazał, iż sam fakt wypłaty na rzecz powodów odszkodowania w łącznej kwocie ponad 170 000 zł powoduje, iż żądanie dalszego zadośćuczynienia za śmierć syna jest z gruntu widzenia orzecznictwa polskich sądów powszechnych bezzasadne. Kwota wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC sprawcy szkody odszkodowania uwzględniała także rekompensatę krzywdy, jako szkody niematerialnej wywodzącej się z subiektywnych przeżyć wewnętrznych i pozostających w sferze emocjonalno-moralnej. Zatem żądanie dalszego zadośćuczynienia pozostaje w całości bezzasadne.

Pozwany zwrócił uwagę, że wypłacona przez niego w 2010 r. kwota 175 494, 83 zł tytułem pogorszenia sytuacji życiowej uwzględniała w zasadzie wyłącznie szkodę niemajątkową powoda. Zmarły syn powodów w chwili śmierci miał 15 lat i był uczniem gimnazjum. Oczywiście jest więc, że wypłacona przez pozwanego kwota nie stanowiła odszkodowania za szkody materialne, ponieważ J. P. nie przyczynił się w żaden sposób do utrzymywania gospodarstwa domowego rodziców.

Wypłacona w 2010 r. kwota w całości wyczerpała ewentualne roszczenia powodów związane ze zdarzeniem z dnia (...) r. i powinna zostać uwzględniona przy ustalaniu odpowiedniego zadośćuczynienia.

Niezależnie od powyższego pozwany zakwestionował samą wysokość zgłoszonego przez powodów żądania zadośćuczynienia. Pozwany podkreślił, że sam fakt śmierci bliskiej osoby nie stanowi jedynej i wystarczającej przesłanki do uznania roszczenia z tytułu art. 24 kc w zw. z art. 448 kc. Niezbędną przesłanką jest tutaj wykazanie doznania krzywdy w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, ze wskazaniem w szczególności na czym ta krzywda miałaby polegać. W przekonaniu pozwanego powodowie nie wykazali, aby rozmiar cierpień oraz zakres zmian, jakie zaszły w ich życiu po śmierci syna, uzasadniały wypłatę kwot wskazanych w pozwie.

Żądana przez każdego z powodów kwota 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia jest rażąco wygórowana i nie znajduje żadnego uzasadnienia w okolicznościach tej sprawy.

Pozwany zakwestionował także wysokość odsetek. Wskazał, iż ewentualne odsetki od kwoty zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej powinny być zasądzone od dnia wyrokowania. Wskazał na błędne oznaczenie daty początkowego naliczania odsetek przez powodów, którzy wniesli o zasądzenie na ich rzecz roszczenia głównego wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 09.08.2013 r., wskazując, iż początkowym terminem naliczania odsetek jest dzień następny po upływie 30 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie. Wezwanie do zapłaty wraz ze zgłoszeniem szkody zostało przez powodów wystosowane w dniu 07.12.2015 r., a pozwanemu doręczono je w dniu 14.12.2015 r. Decyzja o przyznaniu zadośćuczynienia została wydana w dniu 03.02.2016 r., zatem nawet jeśli pozwany pozostawałby w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego, pozostawałby w nim co najwyżej od dnia 04.02.2016 r., a nie od dnia 09.08.2013 r.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Dnia (...) r. J. P., syn A. i B. z domu B., urodz. dnia (...) w O., zmarł w wyniku wypadku komunikacyjnego na drodze z W. do B.. J. P. został potrącony przez samochód B. kierowany przez K. N. i w wyniku tego potrącenia zmarł na miejscu zdarzenia.

/ dowód: odpis aktu zgonu nr (...) – k. 20 akt sprawy I C 13/10; dokumenty w aktach spraw II

K 107/06 i I C 13/10 - notatka urzędowa policji, opinia biegłych z zakresu techniki

motoryzacyjnej oraz z zakresu medycyny sądowej /

Wyrokiem z dnia (...) r., II K 107/06, Sąd Rejonowy w Oławie uznał K. N. za winnego tego, że w dniu (...) r. na drodze pomiędzy W. a B., w rejonie (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem marki B. nr rej. (...) nie zachował należytej ostrożności, nie utrzymał właściwego toru jazdy zjeżdżając na lewą stronę jezdni, przez co doprowadził do potrącenia idącego prawidłowo lewym poboczem jezdni pieszego J. P., który na skutek doznanych ciężkich obrażeń głowy z następowym wykrwawieniem się i zachłyśnięciem treścią krwistą poniósł śmierć na miejscu, tj. przestępstwa z art. 177 § 2 kk, i za to na podstawie art. 177 § 2 kk wymierzył mu karę 22 lat pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 kk i art. 70 § 1 pkt 2 kk warunkowo zawiesił na okres 4 lat próby, na podstawie art. 71 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego 200 stawek grzywny po 10 zł oraz na podstawie art. 42 § 1 kk orzekł wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów w ruchu lądowym na okres 1 roku.

Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 27.06.2006 r.

/ dowód: odpis wyroku z dnia (...) r. – k. 28; akta sprawy II K 107/06 /

Sprawca wypadku K. N. objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w Towarzystwie (...) S.A.

/ okoliczność niesporna /

J. P. był jedynym synem A. i B. P.. Powodowie byli bardzo związani emocjonalnie z synem, stanowili przykładową, zgodną rodzinę. Powodowie wiązali z synem duże nadzieje. J. P. był zdolnym uczniem, uczęszczał do trzeciej klasy gimnazjum. Planował zajmowanie się informatyką, jego ojciec myślał o wyborze zawodu związanego z budownictwem. J. był otwarty, wesoły, miał szerokie zainteresowania, brał udział w różnych konkursach, był ministrantem. Powodowie spędzali czas wspólnie z synem, wyjeżdżali nad morze, na żagle, na narty, brali udział w pielgrzymkach do C..

Po wypadku życie powodów uległo diametralnej zmianie. Powodowie mocno przeżyli i nadal przeżywają śmierć syna. Pozostawili jego pokój nietknięty z wszystkimi rzeczami, zdjęciami, itp. Wspominają syna, np. rozważając, „co by K. powiedział”, „co by K. zrobił”. Rzadko wychodzą z domu, członkom rodziny trudno jest wyciągnąć powodów z domu, np. przy okazji Ś.. Powodowie wydawali się znajomym oderwani od rzeczywistości.

Wypadek miał miejsce 300 m od domu powodów, kiedy J. P. wracał ze szkoły. Powodowie byli na miejscu wypadku, widzieli ciało syna.

A. P. był wcześniej osobą aktywną, energiczną. Po śmierci syna starał się zachowywać pozory, ale załamał się, odsunął od ludzi.

B. P. zamknęła się w sobie, unikała kontaktów z rodziną i znajomymi. Chodziła zgaszona, skulona. Nie miała ochoty na rozmowy, nie odbierała telefonów. Budziła się w nocy.

Kiedy powódka wróciła do pracy, wykonywała po prostu swoje obowiązki, ale z mniejszą energią. Stała się osobą bardzo religijną, uczestniczyła w nabożeństwach, rozmowy z duchownymi pomagały jej przetrwać trudne chwile.

Powodowie utracili nadzieję na przyszłość. Nie ma innych osób, na których pomoc mogą liczyć, chociaż niedaleko mieszkają członkowie rodziny.

Powodowie ustawili krzyż na miejscu zdarzenia. Bardzo często odwiedzają jego grób oraz miejsce wypadku; początkowo robili to codziennie.

W 2005 r. A. P. wyjechał do pracy do Irlandii. Po śmierci syna powrócił tam do pracy i w 11.2006 r. uległ ciężkiemu wypadkowi, po którym nie powrócił do pełnej sprawności fizycznej. Nie pracował, później zatrudnił się w przedszkolu jako konserwator.

Powódka pracuje cały czas w zawodzie księgowej.

/ dowód: zdjęcia, dyplomy – k. 47-59; zeznania świadków: M. P. – e-protokół z dnia

29.11.2016 r. 00.03.53-00.12.06, R. B. – e-protokół z dnia 29.11.2016 r.

00.12.07-00.19.09, A. K. – e-protokół z dnia 29.11.2016 r. 00.19.10-

00.26.31; przesłuchanie powódki B. P. – e-protokół z dnia 29.11.2016 r.

00.26.54-00.36.06; przesłuchanie powoda A. P. – e-protokół z dnia

29.11.2016 r. 00.36.07-00.45.48 /

Wyrokiem z dnia 19.10.2010 r., I C 13/10, prawomocnym z dniem 15.12.2010 r., Sąd Rejonowy w Oławie:

I. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz B. P. 74 980 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 49 980 zł od dnia 16.03.2009 r.,

- od kwoty 25 000 zł od dnia 19.08.2010 r.;

II. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz A. P. 74 980 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 25 000 zł od dnia 24.11.2008 r.,

- od kwoty 14 980 zł od dnia 17.04.2010 r.,

- od kwoty 35 000 zł od dnia 19.08.2010 r.;

III. oddalił dalej idące powództwo.

Na zasądzone na rzecz powodów kwoty składały się:

- zwrot kosztów pogrzebu – 29 960 zł,

- odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 kc –

po 60 000 zł.

Orzekając o odszkodowaniu z art. 446 § 3 kc Sąd Rejonowy wziął pod uwagę fakt bezpośredniego wpływu nagłej, tragicznej śmierci syna na obniżenie aktywności życiowej i istotne pogorszenie stanu psychicznego powodów.

/ dowód: wyrok SR z dnia 19.10.2010 r. z uzasadnieniem – k. 194, 197-208 akt sprawy I C

13/10 /

Dnia 02.12.2010 r. pozwany wypłacił na rachunek pełnomocnika powodów w sprawie I C 13/10 r. pr. M. L. 175 494, 83 zł tytułem odszkodowania, kosztów sądowych i odsetek.

/ dowód: potwierdzenie przelewu – k. 85 /

Pismem z dnia 07.12.2015 r., doręczonym dnia 14.12.2015 r., pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do zapłaty na rzecz powodów po 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnych w wyniku śmierci syna J. P..

/ dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 07.12.2015 r. wraz z dowodem doręczenia i

pełnomocnictwami – k. 29-44 /

Pismami z dnia 03.02.2016 r. pozwany poinformował pełnomocnika powodów o przyznaniu na ich rzecz zadośćuczynienia po 10 000 zł na podstawie art. 448 kc.

Pozwany wskazał, że należy mieć na uwadze znaczny upływ czasu od dnia zdarzenia, jak również dotychczas wypłacone kwoty zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Oławie w sprawie I C 13/10. Kwota wypłacone stosownego odszkodowania uwzględniała także rekompensatę krzywdy jako szkody niematerialnej – wywodzącej się z subiektywnych przeżyć wewnętrznych i pozostającej w sferze emocjonalno-moralnej.

/ dowód: pisma z dnia 03.02.2016 r. – k. 45-46 /

Sąd zważył, co następuje.

Roszczenia obojga powodów zasługują na uwzględnienie w przeważającej części.

Powodowie dochodzą od pozwanego zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci syna J. P. w wyniku wypadku drogowego z dnia (...) r. Roszczenie to zostało skierowane przeciwko pozwanemu jako ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku.

Według art. 822 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Umowa taka obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym – art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu – art. 35 uuo. Wreszcie, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. – art. 34 ust. 1 uuo. Zatem w sytuacji, gdy dochodzi do wypadku (deliktu) komunikacyjnego spowodowanego przez posiadacza pojazdu lub inną osobę kierującą, za którą posiadacz ten ponosi odpowiedzialność, odpowiedzialność cywilną w stosunku do osób trzecich poszkodowanych w wyniku wypadku komunikacyjnego ponosić będzie także ubezpieczyciel. Zgodnie z art. 19 ust. 1 uuo i art. 822 § 4 kc poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.

Pozwany odpowiedzialny jest do naprawienia szkody na mieniu lub na osobie wynikłej z wypadku komunikacyjnego spowodowanego przez osobę objętą ubezpieczeniem OC. Szkodą na osobie jest w szczególności szkoda niemajątkowa – krzywda.

Uwzględnienie roszczenia skierowanego przeciwko pozwanemu ubezpieczycielowi uzależnione jest zatem od rozstrzygnięcia, czy sam ubezpieczony ponosiłby odpowiedzialność za szkodę wynikłą wskutek wypadku z dnia (...) r. Okoliczność ta wynika z wyroku Sądu Rejonowego w Oławie z dnia (...) r., II K 107/06, na mocy którego sprawca wypadku K. N. – objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przez pozwanego – został skazany za przestępstwo z art. 177 § 2 kk (spowodowanie wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym).

Na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Oławie z dnia 19.10.2010 r., I C 13/10, pozwany wypłacił na rzecz powodów odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 kc oraz koszty pogrzebu i nagrobka. Aktualnie powodowie dochodzą zadośćuczynienia jako naprawienia krzywdy wynikłej z naruszenia ich dóbr osobistych wskutek śmierci syna J..

Zgodnie z art. 23 kc dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Według art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, a w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Zgodnie zaś z art. 448 kc w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Powodowie wystąpili z żądaniem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Podstawę do zgłoszenia takiego roszczenia stanowią przywołane przepisy art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc.

W orzecznictwie sądowym utrwalone jest stanowisko zakładające, że sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 kc wtedy, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 03.08.2008 r. (zob. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 27.10.2010 r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011/B/42; z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10.11.2010 r., II CSK 248/10, OSNC-ZD 2011/B/44; z dnia 11.05.2011 r., I CSK 621/10; z dnia 05.10.2011 r., IV CSK 10/11, OSNC-ZD 2012/C/55; z dnia 15.03.2012 r., I CSK 314/11; z dnia 11.07.2012 r., II CSK 677/11; z dnia 16.04.2014 r., V CSK 320/13; z dnia 04.07.2014 r., II CSK 621/13; z dnia 07.08.2014 r., II CSK 552/13). W uzasadnieniach wskazanych orzeczeń Sąd Najwyższy wskazał, że art. 446 § 4 kc ma zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 03.08.2008 r., a także, że przepis ten nie uchylił art. 448 kc, jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenia kręgu osób uprawnionych do

zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny.

W uchwale z dnia 20.12.2012 r., III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84, Sąd Najwyższy wskazał, iż art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o uuo – w brzmieniu sprzed dnia 11.02.2012 r. – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc. Tym bardziej wyłączenia takiego nie przewiduje art. 34 ust. 1 uuo w obecnym brzmieniu, zgodnie z którym

ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkodę będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Tym samym nie może budzić wątpliwość istnienie podstawy prawnej do dochodzenia przez powodów zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna.

Stanowisko wyrażone w przywołanych orzeczeniach Sądu Najwyższego jest w pełni akceptowane przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu. Pozwany w odpowiedzi na pozew całkowicie zbędnie przywołał orzeczenia innych sądów powszechnych jako mające służyć poparciu jego argumentacji na temat bezzasadności roszczeń powodów. Można zwrócić uwagę, że stanowisko pozwanego jest całkowicie nielogiczne. Z jednej strony wskazuje (s. 3 odpowiedzi na pozew – k. 72 – akapit trzeci) – że linia orzecznicza skazana w pozwie wydaje się być przeważająca w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którego orzeczenia nie stanowią jednak źródeł prawa. Z drugiej strony – kwestionując wskazaną linię orzeczniczną Sądu Najwyższego – pozwany odwołuje się do orzeczeń Sądów Apelacyjnych w Poznaniu, Ł. i K., Sądów Okręgowych w Łodzi, O., K., a nawet Sądu Rejonowego w Toruniu. Skoro dla pozwanego nieakceptowalna jest linia orzecznicza Sądu Najwyższego, to równie dobrze, a nawet lepiej, dla Sądu Okręgowego we Wrocławiu całkowicie obojętne są przywoływane przez pozwanego orzeczenia sądów równorzędnych, a już z pewnością sądu niższego rzędu. Natomiast przywołane orzeczenia Sądów Apelacyjnych pochodzą z 2010 r., czyli z okresu poprzedzającego zaprezentowane powyżej wyroki Sądu Najwyższego, a zatem obrazują orzecznictwo nieaktualne. To samo dotyczy pozostałych wskazanych przez pozwanego orzeczeń – wydanych najpóźniej w połowie 2013 r., czyli ponad trzy lata temu. Należy mieć na uwadze aktualny stan orzeczniczy i doktrynalny. Stanowisko Sądu Najwyższego, a w ślad za nim sądów powszechnych, zakładające dopuszczalność dochodzenia zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby bliskiej na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc, uległo utrwaleniu i znajduje odzwierciedlenie w bieżącej praktyce.

Przedstawione wyżej stanowisko orzecznicze zakłada, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę, stanowiącą następstwo naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie czy też szczególnej więzi rodzinnej ze zmarłym, której zerwanie powoduje ból, cierpienia psychiczne, poczucie krzywdy i osamotnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.08.2014 r., III CSK 552/13). Dobro osobiste podlegające ochronie, którego naruszenie uzasadnia żądanie zapłaty zadośćuczynienia w razie śmierci osoby bliskiej, ujmowane jest jako więź rodzinna (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2010 r., III CZP 76/10; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.04.2014 r., V CSK 320/13), więź rodzinna, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11), prawo do życia w rodzinie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.03.2012 r., I CSK 314/11), prawo do życia rodzinnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.01.2010 r., IV CSK 307/09), więź emocjonalna łącząca osoby bliskie, jednak z kręgu najbliższych członków rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.11.2010 r., II CSK 248/10), szczególna więź rodziców z dzieckiem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.05.2011 r., II CSK 537/10).

Chybione jest też stanowisko pozwanego, jakoby tego rodzaju szkoda nie była objęta jego odpowiedzialnością ubezpieczyciela OC posiadaczy pojazdu mechanicznego.

Zgodnie z przywołanym już przepisem art. 34 ust. 1 uuo z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczony K. N. był sprawcą wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym. Pozwany odpowiada zatem za szkodę (majątkową i niemajątkową, na osobie i mieniu) wynikłą wskutek śmierci ofiary wypadku. Zerwanie więzi rodzinnych, na jakie powołują się powodowie, nie nastąpiło wskutek wyjazdu do innego miasta albo zagranicę ani wskutek kłótni, tylko w następstwie śmierci jednego z członków najbliższej rodziny i to śmierci przedwczesnej (syn powodów liczył 15 lat) i tragicznej. Syn powodów zginął w wypadku i odczuwana przez powodów krzywda jest skutkiem wypadku. Za skutki takiego zdarzenia odpowiada jego sprawca, nawet niezależnie od skazania, a przez to także jego ubezpieczyciel OC.

Powodowie mogą zatem skutecznie domagać się od pozwanego zapłaty zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc.

Na rozmiar krzywdy doznanej w wyniku utraty osoby bliskiej mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią tej osoby, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03.06.2011 r., III CSK 279/10). Wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby bliskiej winna być uzależniona od indywidualnej oceny sytuacji, jaka panowała w rodzinie przed śmiercią osoby bliskiej i jakiej można by się spodziewać, gdyby do tej śmierci nie doszło. Istotne są również takie okoliczności jak to, czy osoby uprawnione pozostawały w najbliższym kręgu rodzinnym, czy pozostawały we wspólnym gospodarstwie domowym i w konsekwencji w bezpośrednim uzależnieniu w sprawach życia codziennego, czy uprawnionym jest dziecko, które bezpowrotnie utraciło prawo do wychowania się w pełnej rodzinie naturalnej, czy doszło do całkowitego osamotnienia osoby uprawnionej, a także jej wieku, stanu zdrowia, możliwości życiowych i potrzeb osoby uprawnionej. Oczywiście jest też, że znaczenie ma bliskość relacji emocjonalnych, a także musi być brana pod uwagę ocena wpływu śmierci osoby bliskiej na stan psychiczny uprawnionego (wyrok SA w Łodzi z dnia 30.09.2014 r. I ACa 475/14, wyrok SA w Warszawie z dnia 12.03.2015 r., I ACa 1389/14).

Dokonując ustaleń stanu faktycznego w sprawie sąd wziął pod uwagę dokumenty, a także zeznania świadków i przede wszystkim samych powodów. Zeznania te wskazały na następstwa śmierci J. P. w życiu osobistym i rodzinnym powodów. Powodowie w sposób niewątpliwie bardzo emocjonalny, ale rzetelny i wiarygodny, przedstawili swoje przeżycia i odczucia związane z doznaną stratą i sąd uznał ich relację za mającą istotne znaczenie dla oceny rozmiaru doznanej przez nich krzywdy skutkującej powstaniem roszczenia o zadośćuczynienie na przywołanej podstawie prawnej. Okoliczności te wynikają także z treści zeznań świadków M. P., R. B. i A. K.

Pozwany w odpowiedzi na pozew zarzucił nieudowodnienie przez powodów doznanej krzywdy, chociaż postępowanie dowodowe nie zostało jeszcze przeprowadzone. Jednakże na rozprawę dnia 29.11.2016 r. za pozwanego nikt się nie stawił, czyli nie był pozwany zainteresowany treścią zeznań świadków i stron, a przez to wynikami postępowania dowodowego.

Sąd oddalił natomiast wnioski powodów o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii, albowiem dowód taki w sprawie o zadośćuczynienie z tytułu śmierci osoby bliskiej jest w istocie zbędny i niecelowy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23.04.2013 r., I ACa 330/13). Sąd jest w stanie ocenić następstwa śmierci osoby bliskiej na podstawie wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Nie są tu konieczne wiadomości specjalne.

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego sąd doszedł do przekonania, iż nie sposób przecenić krzywdy doznanej przez powodów i traktować zgłoszonych przez nich roszczeń jako wygórowanych.

W wyniku wypadku z dnia (...) r. zginął jedyny syn powodów J. P.. Nie może ulegać wątpliwości, że jego śmierć skutkowałą naruszeniem dóbr osobistych powodów w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie i utrzymywania więzi rodzinnych. W tej sprawie należało w pierwszej kolejności mieć na uwadze, że J. P. był jedynym dzieckiem powodów, czyli zerwana więź była najsilniejszą z możliwych więzi rodzinnych. W chwili śmierci syn powodów liczył lat 15, a zatem nie wszedł jeszcze w dorosłe życie. Niezależnie od jego indywidualnych cech, osobistej dojrzałości, rozwoju fizycznego, emocjonalnego i intelektualnego pozostawał dzieckiem. Uczęszczał do szkoły, mieszkał z rodzicami, był od nich zależny, a powodowie mieli świadomość, że sprawują nad synem opiekę, nadal go wychowują, zapewniają utrzymanie, kształcenie, podejmują działania zmierzające do zaspokojenia jego potrzeb. Powodowie mogli z pewnością uważać się za szczęśliwą, normalną, pełną rodzinę. Stanowili rodzinę dość standardową – dwoje pracujących, aktywnych rodziców i uczące się dziecko w wieku szkolnym.

Przesłuchani w sprawie świadkowie oraz sami powodowie wskazali na łączące ich z synem więzi. Wskazali, że powodowie oraz ich syn spędzali wspólnie czas, wyjeżdżali na wakacje, na pielgrzymki, J. P. towarzyszył ojcu przy pracy. Świadek A. K. wskazał, że to J. P. był osobą, która aranżowała także kontakty między powodami a sąsiadami i znajomymi. Z zeznań przesłuchanych osób wynika, że J. P. był chłopcem inteligentnym, dobrym uczniem, aktywnym, chętnym do pomocy, wysportowanym. Z pewnością był dla rodziców osobą ważną, kochaną, o której przeszłość się troszczyli.

Nagła śmierć syna oznaczała dla powodów niezwykle istotną i dolegliwą zmianę, skutkującą zaburzeniem codziennego funkcjonowania, negatywnymi emocjami, załamaniem i innymi podobnymi następstwami. Powodowie głęboko przeżyli doznaną stratę, separując się, zamykając w sobie. Zaczęli unikać kontaktów z członkami rodziny i innymi osobami, nie chcieli wychodzić z domu aczkolwiek nie może dziwić, że powodowie nie chcieli uczestniczyć w spotkaniach rodzinnych przy okazji świąt, skoro nie było z nimi osoby najbliższej.

Nie ulega wątpliwości, że śmierć zdrowego, sprawnego dziecka w wieku 15 lat stanowiła dla jego rodziców poważną, niespodziewaną i bardzo dolegliwą stratę. Zmarły miał przed sobą całe życie, jego rodzice z pewnością mogli liczyć choćby na jego obecność. Prawdopodobnie przez kilka lat jeszcze by z nimi zamieszkiwał. Z uwagi na istniejące więzi bliskości można także zakładać, iż również jako dorosły i samodzielny J. P. pozostawałby w bliskich relacjach z rodzicami, zarówno w zakresie osobistego kontaktu, jak i więzi emocjonalnych.

Nie ma istotnego znaczenia dla oceny zasadności roszczeń powodów upływ czasu od śmierci J. P.. Orzekając o zadośćuczynieniu sąd bierze pod uwagę krzywdę odczuwaną przez poszkodowanych od chwili wypadku, jej charakter i intensywność na przestrzeni tego okresu. Naturalną kolejną rzeczą negatywne emocje odczuwane po stracie osoby bliskiej ulegają z biegiem czasu pewnemu złagodzeniu, ale ta okoliczność nie może stać na przeszkodzie wzięciu pod uwagę przede wszystkim stanu bezpośrednio po zdarzeniu. Nawet złagodzenie krzywdy odczuwanej przez powodów nie wpływa na ocenę wysokości żądanych przez nich świadczeń. Wbrew stanowisku pozwanego nie można jednakże twierdzić, że upływ 11 lat od śmierci syna powodów oznacza brak krzywdy albo jej znaczące zmniejszenie. W przypadku powodów krzywda ani nie ustała ani nawet istotnie się nie zmniejszyła.

Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi doznana krzywda w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi lub fizycznymi pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie przede wszystkim ma na celu złagodzenie cierpień, urazów psychicznych, zaburzeń emocjonalnych, itp., zarówno już doznanych, jak i tych, które wystąpią w przyszłości. Krzywdy tej nie da się w pełni przeliczyć tak, jak szkody majątkowej. Nie ma ona żadnego wzorca, nie podlega żadnej standaryzacji i każdorazowo jest oceniana w okolicznościach konkretnego przypadku. Zadośćuczynienie winno mieć charakter kompensacyjny. Jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, ale jednocześnie powinna odpowiadać aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Musi uwzględniać charakter i rozmiar krzywdy, tj. takie okoliczności, jak nasilenie cierpień, ich długotrwałość, czy też wiek poszkodowanego. Zadośćuczynienie ma służyć rekompensacie, ale nie może stanowić źródła wzbogacenia czy też nadmiernej korzyści.

Reasumując sąd doszedł do przekonania, iż ujawnione w tej sprawie okoliczności faktyczne wskazują, iż odpowiednim zadośćuczynieniem dla każdego z powodów jest suma 150 000 zł. Ustalenie tego świadczenia na wskazanym poziomie uwzględnia zarówno charakter doznanej przez powodów straty, jak i rozmiar odczuwanej przez nich krzywdy.

Ponieważ pozwany w postępowaniu likwidacyjnym przyznał i wypłacił powodom po 10 000 zł sąd zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów dalsze 140 000 zł. Powodowie skierowali pierwotnie do pozwanego żądanie wypłaty zadośćuczynienia po 150 000 zł. Skoro zatem otrzymali część tego świadczenia, na drodze sądowej winni dochodzić pozostałej części świadczenia, nie zaszły żadne okoliczności, które uzasadniałyby zgłoszenie tego roszczenia w wyższym (aczkolwiek nieznacznie) rozmiarze.

Na wymiar zasądzzonego świadczenia nie ma wpływu wynik postępowania w sprawie przed Sądem Rejonowym w Oławie I C 13/10 zakończonej wyrokiem z dnia 19.10.2010 r. Powodowie uzyskali w tamtej sprawie uwzględnienie

roszczeń o naprawienie szkody majątkowej, tj. zwrot kosztów pogrzebu i nagrobka, a także odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 kc. To ostatnie świadczenie nie będzie jednak brakiem pod uwagę przy ocenie wysokości dochodzonego obecnie zadośćuczynienia. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku z dnia 19.10.2010 r. wskazał, że śmierć syna wywołała następstwa także w sferze zdrowia psychicznego powodów, jednakże oceniał te okoliczności w kontekście ograniczenia aktywności życiowej i zawodowej, zmniejszenia możliwości zarobkowych i widoków powodzenia na przyszłość, czyli w sferze związanej z sytuacją materialną powodów. Sąd Rejonowy przyznał powodowi odszkodowanie po 60 000 zł. M. przyjął, że najwyżej 10 000 zł z tych kwot byłoby świadczeniem związanym ze stanem psychicznym powodów. W efekcie oznaczałoby to takie pomniejszenie zadośćuczynienia, jakie Sąd Okręgowy zastosował, a zatem nie miałyby wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie.

Odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia przypadają powodowi od dnia 14.01.2016 r. Powodowie wezwali pozwanego do zapłaty pismem z dnia 07.12.2015 r., doręczonym dnia 14.12.2015 r. Zgodnie z art. 817 § 1 kc oraz art. 14 ust. 1 uuo ubezpieczyciel zobowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni od zgłoszenia roszczenia, czyli w tej sprawie do dnia 13.01.2016 r. Wobec powyższego odsetki od sum zadośćuczynienia przyznanych powodowi można liczyć od dnia 14.01.2016 r. Faktycznie powodowie wskazywali w pozwie różne daty, raz 09.08.2013 r., raz 11.08.2013 r., można to jednakże ujmować w kategoriach omyłki pisarskiej. Powodowie wyraźnie wskazali na wezwanie doręczone dnia 14.12.2015 r.

Całkowicie chybione było stanowisko pozwanego, jakoby odsetki należało zasądzić od dnia wyrokowania. Wbrew twierdzeniom pozwanego pogląd o naliczaniu odsetek od dnia orzekania o zadośćuczynieniu należy uznać za odosobniony. Jak wskazał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 18.01.2012 r., I ACa 930/11, zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien spełnić swoje świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania, a jeśli tego nie czyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek od należnej wierzycielowi sumy. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18.02.2011 r., I CSK 243/10, jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine kc, uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie; w konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Należy podkreślić, że ewentualne zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania może dotyczyć zadośćuczynienia należnego w innej relacji prawnej niż relacja pomiędzy poszkodowanym a ubezpieczycielem odpowiedzialności cywilnej, w stosunku do którego termin spełnienia świadczenia jest zawsze oznaczony ustawowo na 30 dni po wezwaniu (zgłoszeniu szkody). Zatem uwagi pozwanego i przywoływane przez niego orzeczenia nie znajdują w ogóle związku z przedmiotem tej sprawy.

Dalej idące roszczenia powodów podlegały oddaleniu.

Wobec częściowego uwzględnienia zgłoszonych żądań o kosztach procesu należało orzec zgodnie z wyrażoną w art. 100 kpc zasadą ich stosunkowego rozdzielenia.

Powodowie wygrali sprawę w 14/15, pozwany w 1/15.

Koszty procesu poniesione przez każdego z powodów – będących w tej sprawie współuczestnikami formalnymi, dochodzącymi każde z nich własnego roszczenia na tej samej podstawie faktycznej i prawnej – obejmują: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – 7 200 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz połowę kosztów udziału pełnomocnika w rozprawie – 414 zł, tj. łącznie 7 631 zł, z czego 14/15 wynosi 7 122, 27 zł.

Pełnomocnik powodów wskazał, że koszty te obejmowały koszty przejazdu i noclegu w łącznej kwocie 828 zł.

Sam koszt przejazdu z L. do W. liczony według stawki urzędowej (odległość drogą (...) wynosi 477 km w jedną stronę) mógłby sięgnąć: $477 \text{ km} \times 2 = 954 \text{ km} \times 0,8358 \text{ zł/km} = 797,35 \text{ zł} \times 2 \text{ terminy} = 1 594,70 \text{ zł}$. Koszt zgłoszony w złożonym Sądowi spisie kosztów jest niższy, wobec czego może zostać uwzględniony w całości.

Koszty procesu poniesione przez pozwanego obejmowały w stosunku do każdego z powodów: wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na wskazanej podstawie – 7 200 zł oraz połowę opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – 8, 50 zł, tj. łącznie 7 208, 50 zł, z czego 1/15 wynosi 408, 57 zł.

Różnica między wskazanymi kwotami przypadająca każdemu z powodów wynosi 6 713, 70 zł.

Na podstawie art. 113 ust. 1 uksc nieopłacone koszty sądowe obejmujące opłatę od pozwu obciążają strony w tym samym stosunku, pozwanego w $14/15 \times 7\,500 \text{ zł} \times 2 = 14\,000 \text{ zł}$, natomiast każdego z powodów w $1/15 \times 7\,500 \text{ zł} = 500 \text{ zł}$ podlegające ściąganiu z roszczeń zasądzonych na rzecz powodów.

Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.